recreatieschap
marrekrite

Ontwerpbegroting 2026

Meerjarenraming 2027-2029

Inhoud

1 Begroting 2026 4
1.1 Inleiding 4
1.1.1 Deelnemersbijdragen 4
1.1.2 Vervangingsinvesteringen 5
1.1.3 Liquiditeit 7
1.1.4 Begrotingsresultaat 7
1.2 Samenstelling bestuur en organisatie 8
1.3 Leeswijzer 8
2 Beleidsbegroting 9
2.1 Programmaplan 9
2.1.1 Beleidskader 9
2.1.2 Programma's 9
2.2 Programma Bedrijfsvoering 10
2.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen? 10
2.2.2 Huisvesting 10
2.2.3 Personeel 10
2.2.4 Wat mag het kosten? 10
2.3 Programma Waterrecreatie 11
2.3.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen? 11
2.3.2 Wat gaat het kosten? 12
2.4 Programma Landrecreatie 13
2.4.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen? 13
2.4.2 Wat gaat het kosten? 14
2.5 Programma Baggeren 15
2.5.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen? 15
2.5.2 Wat gaat het kosten? 16
2.6 Programma Ontwikkelingen 17
2.6.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen? 17
2.6.2 Wat gaat het kosten? 17
2.7 Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers 18
2.7.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen? 18
2.7.2 Wat gaat het kosten? 19
3 Paragrafen 20
3.1.1 Lokale heffingen 20
3.1.2 Weerstandsvermogen en risicomanagement 20
3.1.3 Financiering 23
3.1.4 Onderhoud Kapitaalgoederen 23
3.1.5 Verbonden partijen 24
3.1.6 Bedrijfsvoering 25

3.1.7 Openbaarheid 25
3.1.8 Grondbeleid 26
4 Financiële begroting 27
4.1 Overzicht van baten en lasten 27
4.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 28
4.2 Uiteenzetting financiële positie 29
4.2.1 Geprognosticeerde balans 29
4.2.2 Stand en verloop van reserves/eigen vermogen 29
4.2.3 Meerjarenraming 2026-2029 30
4.2.4 Ontwikkeling financiële positie 31
5 Bijlagen 32
5.1 Overzicht deelnemersbijdragen 32
5.2 Overzicht incidentele baten en lasten 34
5.3 Overzicht Algemene dekkingsmiddelen 35
5.4 EMU-saldo 36
5.5 Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen 37

1 Begroting 2026

1.1 Inleiding

Recreatieschap Marrekrite biedt hierbij haar Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029 aan. Deze begroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

Het vaststellen van de begroting is een verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur (AB). Uiterlijk 15 april ontvangen de deelnemers de ontwerpbegroting. Naar aanleiding hiervan kunnen zij hun zienswijzen kenbaar kunnen maken wat kan leiden tot wijzigingen in de begroting.
De Begroting 2026 & Meerjarenraming 2027-2029 worden op 3 juli 2025 door het algemeen bestuur vastgesteld.

1.1.1 Deelnemersbijdragen

Indexeren en deelnemersbijdragen
De (meerjaren)begroting is gebaseerd op de in juni 2023 vastgestelde regeling deelnemersbijdragen 2023-2027 (met een indexatie van 3% jaarlijks). Om een sluitende meerjarenbegroting te kunnen presenteren, hebben we wederom alle onderdelen van de begroting uitgebreid tegen het licht gehouden en de budgetten getoetst aan de werkelijke en noodzakelijke ontwikkelingen, zoals de stijging van de salarislasten en andere gestegen kosten. Dergelijke posten zorgen voor druk op het meerjarensaldo, zodat we de begroting en het meerjarenperspectief – binnen de huidige afspraken-pas weer structureel sluitend kunnen krijgen vanaf het jaar 2029. Hierin zijn de CAO-loonstijgingen tot en met 1 juli 2025 meegenomen (einddatum lopende CAO).

In dit verband is het goed om te memoreren dat we in 2024 en 2025 wijzigingen qua personeel en formatie hebben gehad: in de vastgestelde toekomstvisie is hierop geanticipeerd. Een deel van de loonkosten rekenen we op begrotingsbasis toe aan de investeringen. Het restant van de investering- en vervangingssopgave loopt door tot en met 2032.

Baggerbudget
In 2020 heeft het algemeen bestuur ons Plan van aanpak Baggeren vastgesteld. Daarbij hebben we aangegeven dat we toewerken naar een gedifferentieerde aanpak inzake het op diepte houden van onze ligplaatsen, teneinde het voor de deelnemers betaalbaar te houden. Aangezien de onderwaterwereld van het baggeren voor ons in belangrijke mate *terra incognita* is - en dat voorlopig ook nog blijft - hebben we met het bestuur afgesproken dat het baggerplan wordt geactualiseerd aan de hand van de kennis die al werkend wordt opgedaan. We doen jaarlijks metingen van waterdieptes en de veranderingen daarin de tijd. Dat betekent dat onze prognoses, ook over benodigde budgetten, met het verstrijken van de jaren steeds nauwkeuriger worden.

Investering in maatschappelijk nut
Conform het BBV worden alle investeringen per 2018 geactiveerd. In onze Financiële Verordening en de Nota Activeren, Waarderen & Afschrijven is afgesproken dat investeringen kleiner dan € 25.000 niet worden geactiveerd. Dit kan niet met terugwerkende kracht gebeuren voor de bestaande situatie, dus geldt dit alleen voor nieuwe investeringen.

Doorschuif BTW
De doorschuif-BTW verantwoorden wij als kosten en opbrengsten binnen de exploitatie. Marrekrite financiert deze doorschuif-BTW niet langer voor: dit zorgt voor een betere liquiditeitspositie.

1.1.2 Vervangingsinvesteringen

Marrekrite gaat onverminderd door met de door haar ingezette grote vervangingsopgave. Deze is meerjarig in de investeringsplanning weggezet en duurt nog tot en met 2032. In 2024 hebben we de resterende opgave onder de loep genomen en berekend wat er nog gebeuren moet en hoe we dat het beste in de tijd kunnen spreiden. Evident is dat we met stijgende prijzen bij een gelijkblijvend budget de afgelopen jaren minder meters konden wegzetten, dan vooraf gedacht. Anderzijds behalen we via onze aanbestedingen soms interessante meevallers. Spreiding van de betreffende projecten in de tijd lijkt goed mogelijk: op dit moment hebben we geen aanwijzingen dat er voorzieningen in heel slechte staat zijn.

Wat eerder al duidelijk is geworden is dat – zodra de nu nog resterende vervangingen afgerond zijn – de hierop volgende grotere vervangingsopgave pas weer vanaf ca. 2045 aan de orde is. Overigens gaat het hierbij om schattingen van de vervangingsdata, want het een en ander is uiteraard mede afhankelijk van de staat van het gebruikte materiaal tegen die tijd. Wij bouwen onze steigers inmiddels al vele jaren van gerecycled kunststof (KLP, Lankhorst Sneek). Aangezien het om een relatief nieuw product gaat, is het nog niet precies te zeggen wat er in de toekomst mee gaat gebeuren. Wel kunnen we veilig stellen dat KLP als *materiaal* zeker 40 jaar meegaat, ook 60 jaar is goed denkbaar.

Het materiaal is dus zeer veelbelovend. Enig voorbehoud moet nog wel worden betracht ten aanzien van de *constructie*. De vraag is hoe die er na enkele decennia uitziet. Vroeger, toen er nog hout werd toegepast, lag de verhouding tussen materiaal en constructie anders. Houten steigers waren vaak al verrot voordat de constructie het begaf. Als onze kunststofsteigers zich qua constructie ook goed blijken te houden is het goed denkbaar dat de volgende grootschalige vervangingsopgave per 2045 nog helemaal niet nodig is, omdat zowel het materiaal als de constructie nog goed zijn. Voorlopig lijkt het daar sterk op.

Behalve *steigers*, beheren we ook een groot aantal *damwanden*, die we bouwen in een combinatie van beton en KLP. Voor dit type voorzieningen houden we een levensduur van 50 jaar aan, opnieuw kijkend naar wat we over het materiaal en over de constructie weten. Met beton als *materiaal* is een levensduur van 50 jaar makkelijk haalbaar. Maar hoe zit het met de constructie? Hoe zit het bijvoorbeeld met de verankering? Zeer waarschijnlijk is dat straks de zwakke schakel. Daarom voeren we de ankers al enige jaren extra zwaar uit. Desondanks blijft het voorlopig nog wel de vraag hoe lang deze het houden. We kiezen in het geval van onze damwanden daarom voor de veilige weg met een prognose van 50 jaar. Het zou ons niet verbazen als degenen die ons werk straks van ons overnemen een paar stevige meevallers hebben, omdat zij de vervangingsdata kunnen opschuiven.

Marrekrite wil een frontspeler zijn als het gaat om duurzaamheid, niet in woorden, maar in concrete keuzes en maatregelen. Al onze schepen en voertuigen varen en rijden al jaren op HVO. De optie om tropisch hardhout te gebruiken, is al heel lang taboe. Maar duurzaamheid is niet meer alleen een kwestie van de juiste materialen gebruiken en in gesloten cirkels werken. Wat het meeste effect genereert, is de levensduur zo lang mogelijk op te rekken. Dat is waar onze focus ligt. Maar zelfs dan moet de allereerst vraag nog altijd zijn: “Wat als we niets doen?”

Hoewel er veel valt af te dingen op de milieuvriendelijkheid van beton als materiaal, vindt Marrekrite het gebruik ervan op en om het water gerechtvaardigd. Iedereen die onderhoud pleegt, weet dat water en zuurstof samen de motor de motor zijn van verval. De productie van beton is weinig milieuvriendelijk, maar doordat het minimaal driemaal langer meegaat dan hout, is helder dat beton uiteindelijk de betere keuze is.

Met de investeringen die voor de komende jaren in de planning staan, blijft Marrekrite duurzaam investeren in haar recreatieve voorzieningen en zo ook in de (Friese) economie. De kapitaallasten die met deze vervangingsinvesteringen gemoeid zijn, bekostigen we volledig uit de deelnemersbijdragen.

Onze investeringsprognose is aangepast aan de laatste bevindingen uit het onderzoek dat we in 2024 hebben afgerond. Voor 2026 is de investeringsopgave zoals hieronder aangegeven.

Investeringsbegroting 2026

		Afschrijvingstermijn	
Damwanden	600.000	50	jaar
Steigers	400.000	40	jaar
Marboeien	-	10	jaar
Uren	100.000	40/50	jaar
Overig	-	nnb	jaar
Investeringskrediet 2026	1.100.000		

Kapitaallasten	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
MVA maatschappelijk	-200.368	-236.600	-266.600	-291.600	-310.600	-323.600	-332.600	-342.600
MVA economisch	-32.599	-61.000	-55.800	-55.800	-44.800	-44.000	-33.500	-27.500
Rente-omslag	-49.831	-166.531	-217.013	-260.612	-269.930	-259.983	-250.049	-240.116
TOTAAL	-282.798	-464.131	-539.413	-608.012	-625.330	-627.583	-616.149	-610.216

Personeelskosten	JR2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Loonkosten incl WG	-706.047	-823.000	-1.064.000	-894.040	-920.861	-948.487	-976.942	-1.006.250

Overigens speelt voor de toekomst bij de vervangingsinvesteringen ook de revisie van de routenetwerken op land. Die zijn van andere omvang dan de vervangingsinvesteringen op het water.

1.1.3 Liquiditeit

Met het huidige investeringsniveau zagen we eerder al dat het niet langer houdbaar was om de investeringen met eigen vermogen te bekostigen. In 2022 hebben we via de gemeente Súdwest-Fryslân een langlopende lening aangetrokken van € 4,0 miljoen tegen 1,825% rente. Op deze wijze hebben we onze liquiditeitsbehoefte op dat moment veiliggesteld. In 2024 hebben we een tijdelijke financiering aangetrokken (via een kortlopende lening en een langlopende lening van iets meer dan een jaar). We zullen in de loop van 2025, in 2026 en 2027 nogmaals vreemd vermogen moeten aantrekken om het restant van onze vervangingsoperatie te financieren. Hier is in deze begroting rekening mee gehouden. Deze behoefte wordt versterkt door de prijsstijgingen als gevolg van de stijgende inflatie. Wat daarbij ook goed moet worden bedacht, is dat het besluit tot afbouw van ons eigen vermogen - dat “in betere tijden” werd genomen - in de nieuwe financiële werkelijkheid zorgt voor extra druk op onze liquiditeit. We zullen de ontwikkelingen op de voet moeten volgen, zodat we het bestuur tijdig een voorstel kunnen doen voor het aantrekken van aanvullende leningen.

Binnen dit investeringsbudget kijken we jaarlijks eerst waar de prioriteit qua benodigde vervangingen het hoogst is. Die locaties pakken we als eerste aan. Deze praktische werkwijze voldoet al jaren goed. Mocht de opgave toch groter blijken dan het budget toestaat, dan kunnen we bepaalde ligplaatsen tijdelijk afsluiten en de vervanging ervan uitstellen. De afgelopen 10 jaar is dit overigens nog nooit nodig geweest, ook niet in de jaren dat we flinke achterstanden hadden. Dat is een geruststellende gedachte. Zoals we in eerdere jaren ook al aangaven: we hebben de zaak goed in de hand.

1.1.4 Begrotingsresultaat

TOTAAL MARREKRITE	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	2.691.996	2.735.392	2.850.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Lasten	-2.764.022	-3.154.413	-2.877.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
Saldo (voor bestemming)	-72.025	-419.021	-26.264	-59.539	-70.771	-60.355
Onttrekking uit reserves	250.000	415.000	50.000	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-50.000	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	127.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355

TOTAAL MARREKRITE	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Structurele baten	2.543.996	2.460.392	2.520.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Incidentele baten	398.000	690.000	380.000	-	-	-
Saldo baten	2.941.996	3.150.392	2.900.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124
Structurele lasten	-2.470.022	-2.553.331	-2.497.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
Incidentele lasten	-344.000	-601.082	-380.000	-	-	-
Saldo lasten	-2.814.022	-3.154.413	-2.877.218	-2.595.872	-2.624.144	-2.632.478
TOTAAL MARREKRITE						
Saldo structurele baten en lasten	73.975	-92.939	23.736	-59.539	-70.771	-60.355
Saldo incidentele baten en lasten	54.000	88.918	-	-	-	-
	127.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355

We lichten het geprognosticeerde begrotingsresultaat in hoofdstuk 2 per programma toe.

1.2 Samenstelling bestuur en organisatie

Het algemeen bestuur (AB) bestaat, tussentijdse mutaties daargelaten, op 1 januari 2026 uit de volgende leden:

Algemeen Bestuur	
deelnemers	*bestuursleden*
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra
Gemeente Achtkarspelen	De heer Bruining
Gemeente Dantumadiel	De heer Kempenaar
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Harlingen	De heer Schoute
Gemeente Heerenveen	Mevrouw Rinkes
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Smallingerland	De heer Hoekstra
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mevrouw Willemsma
Gemeente Waadhoeke	Mevrouw Van der Meer
Gemeente Weststellingwerf	De heer Hoen

Het dagelijks bestuur (DB) bestaat op 1 januari 2026 uit de volgende leden:

Dagelijks Bestuur	
deelnemers	*bestuursleden*
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Prins
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman

1.3 Leeswijzer

De opbouw van de begroting wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en ziet er als volgt uit:

- In Hoofdstuk 2 treft u de beleidsbegroting aan, bestaande uit de plannen voor het jaar 2026, onderverdeeld naar de programma's Bedrijfsvoering, Waterrecreatie, Landrecreatie, Baggeren, Ontwikkelingen en tot slot het programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers.
- Hoofdstuk 3 bestaat uit de paragrafen waar we ingaan op de bedrijfsvoering, de financiering, het weerstandstandsvermogen en het onderhoud van onze kapitaalgoederen.
- In de Financiële Begroting (Hoofdstuk 4) schetsen wij een beeld van onze financiële positie en geven wij met onze meerjarige investeringsplanning een financiële doorkijk naar de jaren 2027 – 2029. Hier vindt u ook de verplicht voorgeschreven bijlagen uit het BBV.

Met opmerkingen [Cd1]: Achtkarspelen moet De heer Bruining zijn, Spoelstra is geen wethouder meer

Met opmerkingen [FM2R1]: De tabellen waren (nog) niet actueel

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

2.1.1 Beleidskader

Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 33 kilometer aan vrije ligplaatsen in het Friese buitengebied, zorgt voor het afvoeren van recreatieafval en voor het onderhouden van het groen bij de ligplaatsen (maaien en snoeien). Ook het op diepte houden van ligplaatsen is een taak.

Op het domein landrecreatie is Marrekrite vooral actief met het onderhoud aan de fiets- en de wandelknooppuntnetwerken, maar ook met de toeristische opstappunten (TOP's). Met ingang van 2025 is het Friese Routebureau eveneens bij Marrekrite belegd. Dit behelst het via alle mogelijke routes beleefbaar maken van onze provincie. Het gaat hierbij niet alleen om het beheer en onderhoud van het huidige bestand, maar ook om het ontwikkelen van nieuwe routes. Daarnaast is het routebureau een belangrijke schakel tussen met name de fiets- en wandelnetwerken, de provinciale en regionale marketingorganisaties en alle stakeholders die zich met routes bezig houden.

Als uitvoeringsorganisatie verricht Marrekrite haar taken namens - en voor - de deelnemers (provincie Fryslân en gemeenten) met het doel *een uniforme, toeristisch- recreatieve basisinfrastructuur op water en land te bewerkstelligen*. Daartoe wordt, behalve met de deelnemende Friese gemeenten en de provincie Fryslân nauw samengewerkt met partijen als Merk Fryslân, Wetterskip, It Fryske Gea (IFG), Staatsbosbeheer (SBB) en vele anderen.

2.1.2 Programma's

De begroting van Recreatieschap Marrekrite bestaat uit zes programma's:

1. Bedrijfsvoering
2. Waterrecreatie
3. Landrecreatie
4. Baggeren
5. Ontwikkelingen
6. Wimpels, Donaties & Vrijwilligers

2.2 Programma Bedrijfsvoering

Het achterliggende doel van het programma 'Bedrijfsvoering' is, dat de primaire processen binnen de organisatie effectief verlopen en dat er goed wordt samengewerkt met – en namens - deelnemers en bestuur. De kosten die betrekking hebben op de bedrijfsvoering zijn onder andere: personeelskosten, secretariaatskosten, kantoorkosten en communicatie. Maar ook zaken als de aan- en verkoop van grond, de waterschapslasten en ruilverkavelingsrente worden verantwoord onder dit programma.

We rekenen de loon- en salariskosten van onze medewerkers toe aan de programma's en aan de investeringen waar deze betrekking op hebben. Dit doen we middels een integraal uurtarief. Dit tarief bevat ook de niet direct toe te rekenen loon- en salariskosten van de ondersteunende functies, de zogenaamde overhead. Het overheadpercentage is - ten behoeve van een juiste vervaardigingsprijs van onze producten en dienstverlening - voor 2026 geactualiseerd en berekend op 40,24%. Dit is flink verhoogd als gevolg van de toekomstvisie Marrekrite die door het bestuur in 2024 is vastgesteld.

2.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Wij werken eraan de interne organisatie op orde te houden, zodat wij onze taken naar behoren kunnen uitvoeren, de deelnemers en het bestuur kunnen adviseren en hun belangen zo goed mogelijk kunnen behartigen.

2.2.2 Huisvesting

Marrekrite is per april 2022 naar het voormalige provinciale steunpunt in Uitwellingerga verhuisd. Deze locatie is bij uitstek geschikt onze organisatie omdat we hier de functies *kantoor, werkplaats en haven* bij elkaar konden brengen. Aangezien wij voor het gebruik van deze voorzieningen met de provincie een langlopende overeenkomst zijn overeengekomen, zijn op dit punt geen bijzondere zaken te verwachten.

2.2.3 Personeel

Marrekrite werkt in 2026 met een vaste formatie 9,67 fte en heeft hiervoor naar verwachting 11 personen in vaste dienst en vanwege tijdelijke financiering 2,11 fte in tijdelijke dienst. Van de vastgestelde formatie van 9,67 fte rekenen we 4,11 fte tot de overhead. Het overheadpercentage bedraagt 35%. Het overige personeel rekenen we toe aan de programma's Waterrecreatie en Landrecreatie. De gemiddelde parttime-factor bedraagt 88% (exclusief tijdelijke formatie. Waar specifieke kennis noodzakelijk en doelmatig is, kopen we dit in. Voor 2026 gaat het hierbij (voorzienbaar) om noodzakelijke financiële, bedrijfskundige en inkoop ondersteuning. Daarnaast huren we in de uitvoering van het maaiwerk ook mensen van buiten in. Als dit via de SW niet slaagt, kijken we naar andere partijen.

2.2.4 Wat mag het kosten?

Bedrijfsvoering	JR2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	2.273.404	2.168.750	2.228.812	2.243.677	2.260.187	2.278.392
Lasten	-1.215.083	-1.180.863	-873.943	-872.040	-867.081	-832.088
Saldo (voor bestemming)	1.058.321	987.887	1.354.869	1.371.636	1.393.106	1.446.304
Onttrekking uit reserves	250.000	360.000	50.000	-	-	
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	1.308.321	1.347.887	1.404.869	1.371.636	1.393.106	1.446.304

2.3 Programma Waterrecreatie

Onder het programma Waterrecreatie vallen alle taken die betrekking hebben op het vernieuwen en het vervangen, alsmede het beheer en onderhoud, van de infrastructuur op en om het water. Onze taken variëren van (regie op) nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen, het uitvoeren van dagelijks onderhoud, recreatieafvalinzameling, groenbeheer en het op diepte houden van ligplaatsen.

2.3.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Dagelijks Onderhoud

De kosten die voortkomen uit kleinere reparaties, die wij in eigen beheer uitvoeren of uitbesteden aan derden, rekenen we tot de kosten op de post *dagelijks onderhoud* (DO). Door de grootschalige vervangingsinvesteringen van de afgelopen jaren en door ook de komende tijd duurzame steigers en damwanden te blijven bouwen, kunnen wij het dagelijks onderhoud uitvoeren met een relatief beperkt budget, alsmede een minimale bezetting qua personeel en materieel. Duidelijk is dat zaken als branden en andere schades een flinke invloed hebben op het benodigde budget, terwijl deze kosten tegelijk niet te begroten zijn.

Vervangingsinvesteringen

Per 2018 activeren wij de investeringen in de vervanging van aanlegvoorzieningen (investeringen met maatschappelijk nut). De voortgang in de uitvoering van de investeringsopgave wordt verantwoord in de voortgangsrapportage (herfst) en in de jaarstukken (voorjaar).
Voor de volledigheid geven wij in het onderstaande een samenvatting van een aantal belangrijke beleidskeuzes van waaruit de jaarlijkse vervangingsopgave al vele jaren wordt gedestilleerd:

a) Zoveel mogelijk werken vanuit kennis en data met betrekking tot het gebruik van voorzieningen (tellingen, provinciale monitoringscijfers, observaties) en trends in de watersport, zodat er een goed beeld ontstaat van de benodigde capaciteit.
b) Ligplaatsen waar mogelijk aansluiten op fiets- en wandelstructuren.
c) Nieuwe plekken realiseren en elders meters inleveren (waar dat verantwoord is), om zo te werken aan een optimalere spreiding over Fryslân, zonder te groeien.
d) Zoveel mogelijk locaties behouden, maar wel afslanken op locaties met erg grote capaciteit.
e) Verkopen van percelen is voorzichtig bespreekbaar. De focus ligt op recreatief (mede)gebruik.
f) Duurzaam materiaalgebruik: hout vervangen door kunststof (KLP) en beton.
g) Locaties damwanden in principe alle behouden. Vervangen door beton-kunststof exemplaren.
h) Steigers waar mogelijk vervangen door damwanden (in overleg met terreinbeheerders en rekening houdend met natuurdoelen). Oud hardhout zoveel mogelijk hergebruiken.

Groenbeheer

Al jaren kijken we met grote interesse naar wat zich in de SW afspeelt. Dat het werven van assistenten op onze maaiboten (uit de SW) steeds moeilijker wordt, is een blijvende trend gebleken. Daarom huren we voor maaiwerkzaamheden derden in, tegen zo laag mogelijk tarief en zonder dat de kwaliteit hieronder heeft te lijden.

Recreatieafval

Marrekrite wordt alom geprezen voor een zeer belangrijke en unieke vorm van dienstverlening, namelijk het werk met de milieuboot, onze vuilniswagen op het water. Met 120 containers op zo'n 60 plekken in de provincie, halen wij gedurende het seizoen gemiddeld 175 ton recreatieafval op. Dit is vanouds een tijdrovende klus, die veel vraagt van mensen en materieel.
De laatste jaren zijn er forse slagen gemaakt om dit werk efficiënter te laten verlopen. Tegelijk blijft het noodzakelijk te investeren in onze vaartuigen, omdat met de aangescherpte regels en strengere inspecties duidelijk is dat we daarmee nog niet klaar zijn. In 2025- 2026 zijn stevige investeringen in de milieuboot onvermijdelijk.

Ook zal er, nu steeds meer containers aan vervanging toe zijn, gekeken moeten worden naar de wijze van inzamelen. Momenteel gaat alle afval in één grote container en vindt na-scheiding bij Omrin plaats. Veranderingen in het *inzamelen* hebben een direct gevolg voor de *verwerking* bij Omrin. Zodra deze zaken zich duidelijker aftekenen zal er ook meer zicht komen op de financiële gevolgen.

Adviescommissies en werkgroepen

De werkgroep "Harmonisatie Brug- & Sluisbediening" en de werkgroep "Camperen, Kamperen & Handhaving" zijn met het besluit van het algemeen bestuur van 28 november 2024 opgeheven. Desondanks werken we nog wel een aan een aantal opgaven, zoals de handhaving op "lang liggen". Op "langliggers" mag Marrekrite niet handhaven, terwijl de watersport ons hier wel op aanspreekt. Wij werken eraan om dergelijke onderwerpen bij onze deelnemers op de agenda te houden.

2.3.2 Wat gaat het kosten?

Waterrecreatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	16.158	16.643	17.142	17.656	18.186	18.731
Lasten	-801.260	-919.130	-963.775	-1.005.351	-1.029.365	-1.059.929
Saldo (voor bestemming)	-785.102	-902.487	-946.633	-987.695	-1.011.179	-1.041.197
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	-785.102	-902.487	-946.633	-987.695	-1.011.179	-1.041.197

2.4 Programma Landrecreatie

Binnen het programma Landrecreatie gaat het om: het beheer en onderhoud van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken, overige routestructuren, toeristische overstappunten (TOP's), het initiëren en faciliteren van nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de infrastructuur voor de landrecreatie, alsmede het coördineren van nieuwe en bestaande netwerken in Fryslân.

2.4.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Fiets- en wandelknooppuntnetwerken
We voeren het onderhoud aan beide knooppuntnetwerken (fietsen en wandelen) elk jaar uit via één uitgebreide inspectie- en schoonmaakronde. Incidentele meldingen, waaronder schades, verhelpen we jaarrond.

Daarnaast voeren we jaarlijks ook trajectwijzigingen door, bijvoorbeeld vanwege infrastructurele werken, wensen van derden, kwaliteitsverbetering in verband met de aansluiting op ligplaatsen en TOP's, e.d. Waar mogelijk brengen we de kosten daarvan in rekening bij het project dat de aanleiding is voor de wijziging, dan wel, bij de opdrachtgever van de wijziging. Is het niet mogelijk de kosten elders in rekening te brengen, dan is er in ons eigen budget (zeer) beperkt ruimte om een enkele noodzakelijke trajectwijzigingen door te kunnen voeren.

De bovenstaande aanpak is niet alleen efficiënt gebleken, mede hierdoor zijn wij als Fryslân in de kwaliteitsmonitor van het Landelijk Fietsplatform al jaren één van de beste fietsregio's. We streven ernaar deze toppositie te behouden.

De (onderhouds)kosten voor het beheer van, en onderhoud aan, de netwerken vallen onder de algemene bijdrageregeling. Waar incidenteel grotere investeringen noodzakelijk zijn (met name trajectwijzigingen), maken we hierover vooraf extra afspraken met de deelnemers.
Per 2025 hebben we tot eind 2027 een nieuw onderhoudscontract met een aannemer. Daarna kan het contract tweemaal met 2 jaren worden verlengd.

Zowel het fiets- als wandelnetwerk zijn in de periode 2018/2019 gereviseerd. De bebording van het fietsnetwerk is volledig vervangen en het wandelnetwerk is verder afgerond (provinciedekkend). Waar nodig is groot onderhoud gepleegd. Ook bij deze netwerken zien we dat, door het gebruik van gerecycled kunststof voor de dragers, deze een lange levensduur hebben. Een groot deel staat al sinds de realisatie van de netwerken (waarvan de eerste reeds in 2003) in het veld. Bij de revisie is destijds dan ook geconcentreerd op de bebording zelf. Voor de bebording gaan we uit van een levensduur van ca. 10 jaar, maar ook hier zien we dat in de praktijk vaak een langere levensduur mogelijk is. Daarnaast worden borden, indien ze erg slecht zijn, ook al tijdens het dagelijks onderhoud vervangen. Voor de komende jaren voorzien wij dan ook nog geen groot onderhoud voor het fiets- en wandelnetwerk.

Toeristische overstappunten (TOP's)
We zien al jaren dat het TOP-project veel tijd en inzet van onze mensen vraagt. Wij doen het werk voor de deelnemers feitelijk "gratis". Er staan namelijk geen extra middelen tegenover onze eigen ureninzet, ondanks het feit dat het om een (meerjarig) tijdelijk project gaat. Als de beoogde TOP's (ca. 40 stuks) straks eenmaal in veld staan, breekt de fase van puur beheer en onderhoud aan. Die taak ligt ook bij Marrekrite en is voor ons logisch en pragmatisch in te vlechten in ons takenpakket.
De beheer- en onderhoudskosten van de al gerealiseerde TOP's zijn reeds onderdeel van de algemene bijdrageregeling. Dit is echter gebaseerd op 10 TOP's (het aantal dat rond 2022, de start van de nieuwe bijdrageregeling, gerealiseerd was). De komende jaren zullen, door de toename van het aantal TOP's, de beheer- en onderhoudskosten stijgen.

Voor de TOP's worden jaarlijks twee inspectierondes uitgevoerd. Incidentele meldingen worden jaarrond verholpen.

2.4.2 Wat gaat het kosten?

Landrecreatie	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	73.044	-	-	-	-	-
Lasten	-476.765	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962
Saldo (voor bestemming)	-403.721	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	-403.721	-478.420	-483.000	-491.980	-501.198	-513.962

2.5 Programma Baggeren

Op het domein baggeren is het lastig gebleken de snelheid te maken die we wensen. Tot 2024 lukte het ons niet goed om de begrote budgetten ook daadwerkelijk aan te wenden. Dit komt door een combinatie van factoren, waarbij technisch-procedurele zaken (PFAS, onderzoeken, vergunningen) in relatie tot een beperkte capaciteit (mankracht) de belangrijkste zijn. Ondertussen zijn de prijzen enorm gestegen, waardoor helder is dat we – als we eenmaal aan het werk zijn – duidelijk minder kunnen doen dan eerder werd gedacht. Beperkte mankracht, complexe regelgeving en ingewikkelde kwesties rondom PFAS en dergelijke, zijn niet de enige zaken die vertragend werken. In de realisatie van onze ambities blijven we ook mede afhankelijk van de inzet van andere waterbeheerders (provincie, gemeenten, waterschap). Duidelijk is dat zelfstandig baggeren relatief duur is, zeker voor een kleine partij als Marrekrite. Het zou goed zijn als de overheden in Fryslân nauwer gaan samenwerken, iets waar Marrekrite al jaren voor pleit.

We hebben een bestemmingsreserve Baggeren (BB) opgebouwd, die we – zolang we niet definitief zicht hebben op de meerjarige baggerverplichtingen - behandelden *als ware het een voorziening*. Tot het moment dat we beter weten waar we het over hebben, hebben we de exploitatielasten voor deze baggeropgave met een jaarbudget van € 200.000 structureel in onze begroting verwerkt.

We hebben met ons Plan van Aanpak Baggeren, waarmee het algemeen bestuur eind 2020 heeft ingestemd, een eerste aanzet gegeven voor het prioritair baggeren van onze meest populaire ligplaatsen (“top 12”) en kiezen voor het overige voor maatwerk en aansluiting bij de verwachtingen van de watersport.
In het Baggerplan uit 2020 is tevens duidelijk aangegeven, dat structureel aan de baggeropgave werken voor Marrekrite een nieuw fenomeen is. We kennen de situatie onder water niet zo goed als die erboven. Dat betekent dat we werkenderwijs de komende jaren kennis zullen opdoen, waarmee onze meerjarige prognoses de komende tijd steeds betrouwbaarder zullen worden. Wat er werkelijk op langere termijn structureel nodig is aan middelen, weten we daarom pas over een aantal jaren: we moeten eerst weten wat de gemiddelde aanslibbing op de belangrijkste plekken is en dit kost eenvoudigweg tijd.

In 2024 hebben we op dit terrein goede stappen gezet. Niet alleen zijn er peilingen uitgevoerd om de aanslibbing te monitoren, ook hebben we al onze ligplaatsen op het Lauwersmeer gebaggerd.
In 2025 en de jaren erna gaan we door op deze lijn om te zorgen dat we via concrete projecten onze belangrijkste ligplaatsen goed bereikbaar houden. Helaas blijkt de sleutel toch te liggen in het zelfstandig uitvoeren van de projecten.

2.5.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

“Het op diepte brengen/houden van ligplaatsen” is het bestedingsdoel voor de bijdragen van de deelnemers in het kader van het programma Baggeren. In de praktijk betekent dit grofweg het baggeren tot 4 meter vóór de aanlegplaats en over de hele lengte van die aanlegplaats.
Om een start te maken met projectmatig baggeren, hebben we gesteld dat onze Top 12 ligplaatsen (de meest bezochte locaties) prioriteit hebben. De 80/20-regel leert immers dat als onze inzet zich op de juiste 20% richt, we hiermee 80% van de klachten/problemen kunnen voorkomen.

2.5.2 Wat gaat het kosten?

Baggeren	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	-	-	-	-	-	-
Lasten	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Saldo (voor bestemming)	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	-245.958	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000

2.6 Programma Ontwikkelingen

Binnen het programma Ontwikkelingen kunnen nieuwe (incidentele) ontwikkelingen in gang worden gezet rondom voorzieningen van Marrekrite en/of de infrastructuur voor de water- en landrecreatie. Voorstellen voor projecten als deze worden, na goedkeuring van het bestuur, uit dit programma betaald. Op deze wijze kan Marrekrite haar ambitie op het vlak van innoveren en verduurzamen handen en voeten geven en bijdragen aan het aantrekkelijker maken van Fryslân als dé provincie voor water- en landrecreatie. Dit ligt in lijn met ons statutaire doel: *het verbeteren van het leefklimaat van de inwoners (recreanten) en de bevordering van het toerisme.*

2.6.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

We hanteren jaarlijkse budgetten voor “ontwikkelingen/innovaties” op de domeinen water en land. Omdat het veelal gaat om het inspringen op zaken die zich relatief onverwacht voordoen, is het begroten hiervan lastig. We hebben sinds 2023 hiervoor (structurele) middelen opgenomen in de begroting. Het bestuur kan in voorkomende gevallen ook besluiten om voor zaken als deze geld in te zetten uit de Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR).

Vanaf 2025 is het routebureau onderdeel van Marrekrite, nadat Marrekrite eerst in 2024 al gestart is met de uitvoering van de voorloper Dagrecreatieve Netwerken. Voor 2025 en 2026 wordt het routebureau gefinancierd uit eenmalige middelen. Aangezien het bestuur heeft besloten dat het routebureau formeel een taak van Marrekrite wordt, nemen we de lasten vanaf de concept begroting 2027 structureel mee in de begroting. Het routebureau is hét aanspreekpunt voor alle routegebonden recreatie in Fryslân.

2.6.2 Wat gaat het kosten?

Ontwikkelingen	2024	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Baten	-	275.000	330.000	-	-	-
Lasten	-	-350.000	-330.000	-	-	-
Saldo (voor bestemming)	-	-75.000	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	55.000	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	-	-20.000	-	-	-	-

2.7 Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers

Binnen dit programma komen alle inkomsten en uitgaven samen, die te maken hebben met de wimpelverkopen, de vrijwilligers en zaken rondom de donateurs die Marrekrite ondersteunen.

2.7.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Wimpels

Watersporters dragen, door het vrijwillig kopen van de bekende Marrekrite-wimpel, in belangrijke mate bij aan het in stand houden van onze aanlegvoorzieningen. Per 2024 hebben we, voor het eerst in jaren, een verhoging van de prijzen doorgevoerd. Van alle 3 typen wimpels is de prijs met € 5 verhoogd. Per 2024 kost de “kleine” (standaard) wimpel € 20, de middelgrote € 25 en de grote wimpel € 30.
Sinds 2023 experimenteren we met een variant op de wimpel in de vorm van een sticker, het *vignet*. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over het succes hiervan. Op aanraden van onze vrijwilligers kiezen wij ervoor om voor het vignet dezelfde prijs aan te houden als voor de kleine wimpel. Dit om verdringing van de wimpels te voorkomen.

Vrijwilligers

We hebben een stabiele, positieve groep vrijwilligers (circa 20 mensen) die ons op goede wijze aanvult in onze werk, met name op de gebieden *wimpelverkoop* en *toezichthouden*. Al jaren zien we het aantal actieve vrijwilligers per saldo elk jaar iets teruglopen, vaak als gevolg van gezondheid of leeftijd. Dit is geen nieuw feit en daarom anticiperen wij hier al jaren op, onder meer door onze webshop verder te professionaliseren en ons meer te richten op online verkoop van wimpels.
Wat de *inspecties* betreft, ook hier worden we steeds onafhankelijker van de vrijwilligers. Door goede keuzes te maken qua toepassing van materiaal en qua bouw en constructie, krijgen we het onderhoud aan onze voorzieningen steeds beter onder controle. Wij merken de effecten hiervan op allerlei fronten in de organisatie, zowel qua inzet van personeel als in de kosten van reparaties. Kortom, was Marrekrite 15 jaar terug in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van vrijwilligers, ligt dat nu totaal anders.

Donateurs

Marrekrite streeft ernaar dat zoveel mogelijk watersporters donateur worden. Dit maakt een deel van de wimpelverkoop voor ons voorspelbaar en beter stuurbaar. Daarbij, donateurs betalen net iets meer, dan mensen die de wimpel “gewoon” kopen en geven daar bovenop vaak ook nog een vrijwillige extra bijdrage.
Het potentieel aan nieuwe donateurs is groot. De meeste mensen zijn namelijk zeer trouw in het kopen van de wimpel. Velen zijn door hun trouwe herhaalaankoop in feite al een soort donateur, alleen nog niet in formele zin. Via een “echt” donateurschap bekrachtigen we hun trouw en borgen de relatie. Dat is voor alle partijen goed en daarom stimuleren wij mensen actief om donateur te worden. Dit lukt prima. In slechts een paar jaar tijd zijn we van 500 naar circa 900 donateurs gegaan.

Hoewel Marrekrite nu nog voor een groot deel van de wimpelverkoop op de vertrouwde winkels en op watersportverenigingen steunt, gaan we ongetwijfeld de komende jaren zien dat de online verkoop via onze webshop blijft groeien. Dit heeft een effect op ons secretariaat, de plek waar de gehele wimpelorganisatie wordt aangestuurd. Hoe meer wimpels we online verkopen, hoe meer inpak- en verzendwerk er bij ons op kantoor is. Overigens gaat het daarbij wel om pieken in de belasting, we hebben het er een korte periode heel druk mee. Helaas is dat net de periode waarin het ook erg druk is met het opmaken van de jaarstukken, de controles van de accountants, en dergelijke. Dat is goed voelbaar op het secretariaat, aangezien ook een groot deel van de boekhouding hier wordt gedaan.

2.7.2 Wat gaat het kosten?

Wimpels, donateurs en vrijwilligers	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	329.390	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000
Lasten	-24.955	-26.000	-26.500	-26.500	-26.500	-26.500
Saldo (voor bestemming)	304.435	249.000	248.500	248.500	248.500	248.500
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-	
Toevoegingen aan reserves	-50.000	-	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	254.435	249.000	248.500	248.500	248.500	248.500

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

Hoewel een verplichte paragraaf op grond van het BBV, kent Recreatieschap Marrekrite geen Lokale Heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de financiële risico's van de GR Marrekrite te kunnen opvangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de lopende bedrijfsvoering. Om te kunnen bepalen of het weerstandsvermogen van Marrekrite per 31 december 2026 toereikend is, beoordelen we welke risico's het schap loopt en wat de mogelijke (financiële) impact van deze risico's is.

		JR2024			begroting 2025			begroting 2026		
					Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind
A	Algemene Reserve (AR)	3.773.720	-159.478	3.614.242	3.614.242	-415.000	3.199.242	3.199.242	-50.000	3.149.242
B	Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C	Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	50.000	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
	SUBTOTAAL (MUTATIES) RESERVES	4.237.858	-109.478	4.128.380	3.934.857	-415.000	3.713.380	3.713.380	-50.000	3.663.380
	RESULTAAT/Eigen vermogen		127.975			-4.021			23.736	

Algemene Reserve

De algemene reserve dient ter dekking van de onvoorziene uitgaven. Het grootste risico voor Marrekrite is dat we - als gevolg van ziekte, vertrek of uitval - extra of duurder personeel moeten aantrekken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. In dergelijke gevallen moeten we teruggevallen op interim-personeel of op uitzendkrachten die, in directe kosten gerekend, duurder zijn dan eigen mensen. De kans dat dit risico zich voordoet is reëel.

Het algemeen bestuur heeft op 28 november 2024 besloten dat we niet langer de personeelskosten als referentie voor het weerstandsvermogen aanhouden, maar de solvabiliteitsratio. We hanteren een ondergrens van 20% solvabiliteit om ons weerstandsvermogen te berekenen. Dit doen we voor het eerst in deze begroting. De daarbij behorende ratio van het weerstandsvermogen geeft een reële indicatie over de hoogte van ons eigen vermogen in verhouding tot de risico's die we lopen. Marrekrite is een kapitaalintensieve GR: eind 2024 hebben we voor ruim € 10 miljoen aan activa en dat neemt alleen maar verder toe. Dat is tussen de 4 en 5 keer onze totale jaarlijkse exploitatie.

In de begroting 2026 doen we de voorlopig laatste vermogensuitkering aan de deelnemers. Met de actualisatie van het weerstandsvermogen en een evaluatie van de vermogensuitkering in juni, gaan we verdere afspraken maken om te kijken in welke mate verdere afbouw van vermogen op verantwoorde wijze kan plaatsvinden. Dat is ook het moment om opnieuw naar de bijdrageregeling te kijken.

Eventuele materiële risico's in de vaste organisatiekosten schatten we als zeer beperkt in, omdat hier in belangrijke mate sprake is van flexibiliteit, dan wel van dekking via verplichte verzekeringen. Nu Marrekrite gevestigd is in het voormalige provinciale steunpunt in Uitwellingerga, is ook duidelijk dat er op het vlak van huisvesting voor ons nauwelijks risico's zijn. Er is sprake van een langlopend huurcontract en de zorg voor het pand ligt bij de provincie. Wel gaan we met de provincie in gesprek over extra werkplekken, nu de organisatie extra personeel mag aantrekken.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve Baggeren bedraagt € 300.000. Deze reserve dient als “achtervang” achter de exploitatielasten van de onderhoudsopgave Baggeren als ware het een voorziening.

De bestemmingsreserve Ontwikkeling (BIOR) is gegroeid naar € 214.000 als gevolg van een anonieme gift in 2024. Deze bestemmingsreserve is ingesteld om nieuwe (incidentele) ontwikkelingen op het gebied van waterrecreatie of landrecreatie mogelijk te maken, op het moment dat de aanwezige exploitatiemiddelen onvoldoende zijn. De bestemmingsreserve dient niet ter dekking van structurele exploitatielasten die uit deze initiatieven voort kunnen vloeien.

Aanwezige stille reserves

Naast bovenstaande reserves beschikt Marrekrite ook over meerdere water- en grondkavels. In het verre verleden zijn deze veelal “om niet” verkregen en niet op de balans gewaardeerd. Het BBV staat herwaardering van deze bezittingen niet toe. De omvang van de stille reserves op dergelijke kavels is op de balansdatum niet bepaald. Als gevolg van allerlei heroverwegingen kan het bestuur besluiten om kavels te verkopen aan boeren, natuurorganisaties of andere belangstellenden. Op dat moment dient er getaxeerd te worden.

Financiële kengetallen

Meerjarenbegroting 2025-2028	*Jaarrekening*	*2024*	Meerjarenbegroting			
Kengetallen	*2023*		*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
Netto schuldquote	237%	320%	306%	335%	325%	299%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	237%	320%	306%	335%	325%	299%
Solvabiliteitsratio	47%	51%	33%	32%	33%	33%
Structurele exploitatieruimte	18%	13%	8%	-1%	-2%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote

Een positieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een tekort aan (liquide) middelen. Na vele decennia hebben we per 2022 afscheid van het regime om onze werkzaamheden uit eigen middelen te dekken, omdat Marrekrite bij een gelijkblijvend investeringsniveau geen andere optie heeft dan lang vreemd vermogen aan te trekken. De hiermee gemoeide rentelasten zijn ingepast in de begroting. We verwachten in 2025 en 2026 ook nog langlopende leningen te moeten aantrekken. De verwachte rentelasten zijn ingeprijsd in de begroting.

Solvabiliteitsratio

Naarmate het solvabiliteitspercentage hoger is, is een onderneming (of gemeenschappelijke regeling) beter in staat om aan de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van Marrekrite is, mede ook gelet op de beperkte organisatieomvang, goed te noemen en blijft ook naar de toekomst toe voldoende. Zoals reeds eerder is aangegeven, gebruiken we de solvabiliteitsratio als richtlijn voor het weerstandsvermogen. Er is sprake van een dalende solvabiliteitspositie door de toename van vreemd vermogen en de afbouw van eigen vermogen. Het lijkt erop dat vanaf 2028 weer sprake is van een lichte stijging.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel vrije ruimte er structureel binnen de begroting aanwezig is. Een hoog percentage geeft aan dat de organisatie beschikt over een positief resultaat op haar structurele activiteiten. We hebben in de komende vierjarige periode geen structurele ruimte in onze begroting. Deze beperktere ruimte geeft ons evenwel voldoende flexibiliteit om de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden, te kunnen uitvoeren.

Weerstandsvermogen

Zoals eerder in de paragraaf aangegeven is ons weerstandsvermogen per 2026 gebaseerd op onze solvabiliteitspositie bij minimaal 20% solvabiliteit. In 2026 bedraagt de daarbij behorende vermogenspositie € 2,55 miljoen om in de normering “voldoende” te komen (100%). Zoals u in onderstaande tabel kunt zien, zitten we daar op dit moment iets boven. We vallen in de klasse voldoende. Dat daalt in de meerjarenprognose tot 122% in 2027 om daarna een paar procent toe te nemen tot 125% in 2029.We stellen dan ook voor om uit te gaan van de normeringsklasse “voldoende”. Komen we met de ratio boven de 140% (blijvend in het meerjarenperspectief) dan keren we het surplus uit aan de deelnemers. Komen we onder de 100% (blijvend in het meerjarenperspectief) dan zullen de deelnemers moeten bijpassen, als we dat niet op een andere manier kunnen oplossen.

Weerstandsvermogen

Ratio van het weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscpaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit	=	3.363 / 2.549	=	132%

Normering ratio weerstandsvemogen (NAR(S))

A	>200%	“uitstekend”
B	140%-200%	“ruim voldoende”
C	**100%-140%**	**“voldoende”**
D	80%-100%	“matig”
E	60%-80%	“onvoldoende”
F	<60%	“ruim onvoldoende”

3.1.3 Financiering

Tot nu toe kende Marrekrite geen paragraaf Financiering. Nu we te maken hebben met (lang) vreemd vermogen nemen we in deze paragraaf de verplichte tabellen op ten behoeve van het bepalen van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Marrekrite blijft ten aanzien van beide normen ruimschoots binnen de toepasselijke maxima.

Berekening renterisiconorm

		JR2024	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Grondslag: omvang oorspronkelijke begroting		2.336.303	2.640.632	2.877.218	2.595.872	2.624.144	2.632.478
Renterisiconorm (20% van grondslag)	**20%**	**467.261**	**528.126**	**575.444**	**519.174**	**524.829**	**526.496**
Renteherzieningen		-	-	-	-	-	-
Aflossingen		133.333	2.133.333	266.667	333.333	383.333	383.333
Renterisicobedrag		**133.333**	**2.133.333**	**266.667**	**333.333**	**383.333**	**383.333**
In % begroting		6,32%	80,79%	9,27%	12,84%	14,61%	14,56%
Ruimte (+) / overschrijding (-)		324.762	-1.605.207	308.777	185.841	141.495	143.162

Berekening kasgeldlimiet

		JR2024	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Vlottende korte schuld	A	1.443.224	-	*50.000*	-	-	-
Vlottende Middelen	B	*724.535*	*-230.324*	*499.762*	*1.043.737*	*302.172*	*-196.046*
Netto vlottende schuld	C=A-B	*718.689*	*230.324*	*-449.762*	*-1.043.737*	*-302.172*	*196.046*
Kasgeldlimiet	D	*191.577*	*216.532*	*235.932*	*212.861*	*215.180*	*215.863*
Ruimte onder de kasgeldlimiet	D-C	*-527.112*	*-13.792*	*685.694*	*1.256.599*	*517.352*	*19.818*
Begrotingstotaal		2.171.985	2.640.632	2.877.218	2.595.872	2.624.144	2.632.478
Kasgeldlimiet	8,20%	191.577	216.532	235.932	212.861	215.180	215.863

We hebben de benodigde langlopende lening om het liquiditeitstekort tot en met 2026 op te lossen indertijd becijferd op € 8,0 miljoen: inmiddels verwachten we rond de € 10,5 miljoen nodig hebben. We trekken dit bedrag in tranches aan als lineair aflosbare lening. In 2022 hebben we een bedrag van € 4,0 miljoen aangetrokken. Vanaf 2025 trekken we - in drie tranches- nog eens € 6,5 miljoen aan.

Na 2026 breekt er een periode aan waarin er in de bestaande infrastructuur beperkter hoeft te worden geïnvesteerd en we gaan afbouwen met jaarlijkse investeringen tot en met 2034, aangezien het grootste deel van de 33 km aan aanlegcapaciteit dan duurzaam is vervangen. Pas na 2045 verwachten we - op basis van de afschrijvingstermijnen - weer grotere vervangingsinvesteringen te moeten doen. Vooralsnog houden we vast aan het voorzichtigheidsbeginsel. Daarom schrijven we steigers in 40 jaar af en damwanden in 50 jaar. We sluiten echter niet uit dat de levensduur van onze aanlegvoorzieningen veel langer zal blijken te zijn. Wellicht is het in 2045 nog niet nodig om opnieuw te investeren.

Zoals u kunt zien, zal het nodig zijn om in 2025 reeds maatregelen te treffen ten behoeve van aanvullende financiering en zullen we naar verwachting een volgende langlopende lening moeten aantrekken (30 jaar). Deze willen we deze zo scherp mogelijk aantrekken. We houden het bestuur op de hoogte van de ontwikkelingen en de financiële consequenties.

3.1.4 Onderhoud Kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Wanneer al onze aanlegplaatsen in Fryslân aan elkaar zouden worden geplakt, blijkt dat we circa 33 km aan voorzieningen in beheer hebben op de mooiste plekken in het buitengebied. Daarnaast hebben we sinds eind 2020 in totaal 100 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers voor recreatie-afval blijven ‘s winters in het veld staan. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig - gerepareerd door de schipper van de milieuboot. Zo borgen we de kwaliteit en verlengen we de levensduur. De meeste containers zijn inmiddels afgeschreven. Als repareren niet langer mogelijk of rendabel is, schaffen we (zo goed als) nieuwe exemplaren aan.

Werkschip (MK1)
Onze eerste werkboot is halverwege 2013 aanschaft en wordt gedurende 15 jaar afgeschreven (tot 2028). Het schip ligt tegenwoordig “voor de deur” in Uitwellingerga. Het meeste onderhoud aan onze schepen en kleinere aanpassingen doen we zelf. Ingrijpende klussen worden op werven uitgevoerd, waarbij wij meestal zelf ook in uitvoerende zin betrokken blijven.

Milieuboot (MK2)
De milieuboot (containerboot) is eind 2013 aanschaft om het recreatie-afval met ingang van 2014 in eigen beheer te kunnen inzamelen. Vóór die tijd werd deze taak vanuit Boarnsterhim uitgevoerd. De verwerking van het afval is en blijft een taak van Omrin. De schipper doet het dagelijks onderhoud aan het schip zelf, waar nodig bijgestaan door onze andere technische collega’s.

Duwponton
De werkponton is 6 x 4 meter groot en kan worden ingezet om klein onderhoudswerk te doen.

Borden netwerken en TOP’s
De informatiepanelen en borden van de knooppuntnetwerken blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden door de gemeenten betaald. In totaal is in Fryslân (exclusief gemeente Ooststellingwerf) ruim 2800 km fietspad van knooppuntbebording voorzien (855 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3900 km aan paden is voorzien van 2100 knooppunten.

Daarnaast worden in samenwerking met de gemeenten door de hele provincie TOP’s (toeristische overstappunten) geplaatst. De TOP’s moeten gaan functioneren als begin- en eindpunten voor routes en ommetjes die recreanten uitzetten in het betreffende gebied. De TOP’s staan op logische startpunten voor routegebonden recreatie of op plekken waar partijen dit willen stimuleren. Ook TOP’s blijven formeel in eigendom van de gemeenten.

Kantoorinventaris
De kantoorinventaris is in 2023 volledig afgeschreven. Aanschaffingen kleiner dan € 25.000 komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

3.1.5 Verbonden partijen
Bij Marrekrite is geen sprake van Verbonden Partijen.

3.1.6 Bedrijfsvoering

Hieronder een overzicht van de vaste formatie bij Recreatieschap Marrekrite, met als peildatum 1 januari 2025. Daarbij hebben we ook een overzicht gedaan van de tijdelijke formatie ten behoeve van het routebureau.

Personeel (vastgestelde formatie)	
directeur	0,89
senior beleidsmedewerker	0,67
teamleider beheer en onderhoud	1,00
officemanager	0,67
medewerker communicatie	1,00
projectleider landrecreatie	0,89
projectadviseur landrecreatie	0,50
technisch medewerker watersport	0,78
medewerker milieuboot	0,89
medewerker groenonderhoud	1,00
medewerker groenonderhoud	1,00
vacatureruimte	0,39
TOTAAL	9,67
Tijdelijke formatie (t/m 2026)	
Coordinator Routebureau	*1,00*
Medewerker routebureau	*1,00*
Medewerker communicatie RB	*0,11*
	2,11

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Daaruit blijkt dat de honorering van de directeur van Recreatieschap Marrekrite ruim binnen het bezoldigingsmaximum valt.

Overhead

Het overheadpercentage voor 2026 hebben we berekend op 35% en is gebaseerd op 4,11 fte personeel dat overheadtaken uitvoert (waarvan 0,11 fte vacatureruimte). De overhead rekenen we als een opslag op het integrale uurtarief, dat we als directe kosten in rekening brengen ten aanzien van de respectievelijke programma's.

Kostendekkende tarieven

De integrale uurtarieven van onze medewerkers zijn gebaseerd op 1400 werkbare uren per jaar en zijn tenminste kostendekkend. Omdat deze tarieven naar personen te herleiden zijn, vormen deze geen onderdeel van deze begroting.

3.1.7 Openbaarheid

De Wet Open Overheid (Woo) is ingegaan op 1 mei 2022 en legt aan bestuursorganen een aantal verplichtingen op. Een van deze verplichtingen betreft het geven van een impuls aan openbaarheid. De wet vereist dat in begroting en jaarrekening wordt aangegeven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de Woo. In deze begroting is voor het eerst een openbaarheidsparagraaf opgenomen.

De Woo kent een viertal belangrijke aspecten:
1. De verplichting voor ieder bestuursorgaan om een Woo contactfunctionaris aan te wijzen.
2. Verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking.
3. Verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking.
4. Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Woo contactfunctionaris
De Woo contactfunctionaris beantwoordt vragen van burgers over de beschikbaarheid van publieke informatie. Deze functionaris is onderdeel van de organisatie en daarmee voldoet een organisatie aan de wettelijke verplichting. Een definitieve oplossing in de vorm van een formele vastlegging in een functiebeschrijving dient nog plaats te vinden.

Passieve openbaarmaking
De Wet Open Overheid is de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). De Woo kent op dit gebied de nodige veranderingen ten opzichte van de Wob, onder meer is de toegestane doorlooptijd voor het beantwoorden van Woo-verzoeken aangepast.

Actieve openbaarmaking
De Woo verplicht overheden ook hun informatiehuishouding op orde te hebben en te houden, en actief te gaan publiceren. Dat is een traject van vele jaren. Wat het extra lastig maakt, is dat overheden actief moeten publiceren op PLOOI, het Platform Open Overheidsinformatie, maar dit platform is nog niet beschikbaar.

Overheden moeten op termijn elf informatiecategorieën implementeren. Het actief openbaar maken geldt overigens meteen voor de nieuwe documentatie. Maar wat er nu eigenlijk binnen een informatiecategorie valt, is nergens gedefinieerd. Overheidsorganisaties wordt aangeraden om totdat dit duidelijkheid is, door te gaan met voorbereidingen en zelf te publiceren via de eigen website.

Informatiehuishouding op orde
Overheden wordt geadviseerd een impactanalyse uit te voeren op hun informatiehuishouding. Onderdeel van de impactanalyse is het vaststellen van het ambitieniveau. Er zijn vier ambitieniveaus opgesteld, en elke overheid mag bepalen welk van die vier van toepassing is. Niveau 2 is het basisniveau, waarbij overheden op drie terreinen binnen een nog te bepalen tijdpad aan de wettelijke eisen moet voldoen. Bij niveau 1 wordt nog niet aan de wettelijke termijnen voldaan, de niveaus 3 en 4 gaan juist al een stap verder. Op dit moment is niveau 1 van toepassing op Marrekrite.

3.1.8 Grondbeleid
Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom. Op de meeste percelen zijn voorzieningen gerealiseerd, maar er zijn ook percelen waarop dat niet zo is. Er zijn locaties in of aan vaarwater (provincie, gemeenten, Wetterskip) of op eigendommen van natuurorganisaties.
Grondbezit is voor Marrekrite geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te faciliteren.
Veel percelen hebben een beperkte (financiële) waarde, omdat deze geen nut hebben voor een andere bestemming. Veelal betreft het geïsoleerde snippers. Boeren hebben er vaak geen belang bij, omdat het in veel gevallen buitendijks land betreft.
Verkoop voor commercieel gebruik is door dergelijke factoren vaak niet goed mogelijk. Toch is het van belang om zorgvuldig naar deze materie te blijven kijken. Bij eigendom liggen de onderhoudsplicht en de risico's wel bij Marrekrite. Dat betekent dat we soms kosten moeten maken, zonder dat hier echte voordelen tegenover staan. Onze doelen behalen we ook wel als het niet ons eigendom betreft.
Verkoop kan daarom wel degelijk interessant zijn, niet zozeer voor de opbrengst, maar om kosten te besparen. Daarom staan we hier - liefst met behoud van het recht van recreatief medegebruik – in principe positief tegenover. Het algemeen bestuur neemt hierover altijd het finale besluit.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Hieronder een overzicht van de baten en lasten voor 2026. In de tabel wordt ook helder wat de stand en het verloop van de reserves is.

4.1 Overzicht baten en lasten 2025

	Marrekrite	JR2024			2025			2026		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	Bedrijfsvoering	2.273.404	-1.203.083	1.070.321	2.168.750	-1.180.863	987.887	2.228.812	-873.943	1.354.869
2	Waterrecreatie	16.158	-801.260	-785.102	16.643	-919.130	-902.487	17.142	-963.775	-946.633
3	Landrecreatie	73.044	-476.765	-403.721	-	-478.420	-478.420	-	-483.000	-483.000
4	Baggeren	-	-245.958	-245.958	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5	Ontwikkelingen	-	-	-	275.000	-350.000	-75.000	330.000	-330.000	-
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	329.390	-24.955	304.435	275.000	-26.000	249.000	275.000	-26.500	248.500
	Resultaat voor bestemming	2.691.996	-2.752.022	-60.025	2.735.392	-3.154.413	-419.021	2.850.954	-2.877.218	-26.264
	Mutaties reserves	250.000	-50.000	200.000	415.000	-	415.000	50.000	-	50.000
	TOTAAL RESULTAAT	2.941.996	-2.802.022	139.975	3.150.392	-3.154.413	-4.021	2.900.954	-2.877.218	23.736
		Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind
A	Algemene Reserve (AR)	4.030.721	-250.000	3.780.721	3.780.721	-415.000	3.365.721	3.365.721	-50.000	3.315.721
B	Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C	Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	50.000	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
	SUBTOTAAL MUTATIES RESERVES	4.494.859	-200.000	4.294.859	4.294.859	-415.000	3.879.859	3.879.859	-50.000	3.829.859
	RESULTAAT NA MUTATIES RESERVES			139.975			-4.021			23.736

4.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

We kunnen u met deze meerjarenbegroting wederom een structureel sluitende begroting aanbieden. We blijven ditmaal alleen voor 2026 (structureel) aan de goede kant van de streep. Dat is dan ook de minimale vereiste voor repressief toezicht. Hieronder volgt een korte analyse van de belangrijkste verschillen > € 25.000 per programma (2026 in vergelijking met 2025).

Programma Bedrijfsvoering (lasten - € 307.000 // baten + € 60.000)
Lasten: minder lasten doorschuif BTW vanwege lager investeringsniveau dan in 2025 (-100k). Daarnaast vallen de uitbetalingen aan de deelnemers vanwege de bouw van het eigen vermogen grotendeels weg (-200k).

Baten: vanwege de indexatie van de deelnemersbijdragen zijn er meer inkomsten uit deelnemersbijdragen die we volledig aan het programma Bedrijfsvoering toerekenen (+50k). Daarnaast is er de extra deelnemersbijdrage als gevolg van de toekomstvisie (+110k). Daartegenover staat ene afname van de doorschuif BTW vanwege een afname van de investeringen in 2026 ten opzichte van 2025 (-100k).

Programma Waterrecreatie (lasten + € 45.000)
Geen verschillen > € 25.000. Toch lichten we ze even toe.
Hogere toerekening van loon- en overheadkosten aan het programma Waterrecreatie (+20k).
Hogere kapitaallasten als gevolg van investeringen in damwanden en steigers (+20k).

Programma Landrecreatie
Geen verschillen > € 25.000

Programma Baggeren
Geen verschillen > € 25.000

Programma Ontwikkeling (lasten – € 20.000 // baten + € 55.000)
Lasten: het standaard budget van € 10.000 voor ontwikkelingen op land en water is wegbezuinigd in 2026 om de begroting sluitend te krijgen. In de praktijk werden deze budgetten niet gebruikt of geheralloceerd. Initiatieven zullen vanaf nu uit de BIOR bekostigd moeten worden.

Baten: hier is een enigszins vertekend beeld over de stijging van de baten. In 2025 wordt een deel van de kosten van het routebureau via de Algemene Reserve bekostigd (55k). In 2026 worden deze kosten gedekt door een extra bijdrage van de gemeentelijke deelnemers.

Programma Wimpels, donateurs & vrijwilligers
Geen verschillen > € 25.000. Toch lichten we ze even toe.
Op basis van de concept jaarstukken 2024 zien we forse meeropbrengsten wimpels en donateurs (+65k). Dat is goed nieuws. Onze prijzen zijn in 2024 gestegen en dat lijkt niet of nauwelijks effect te hebben op onze verkoopomzet. We hebben de begroting 2025 en 2026 daarom aangepast op de realisatie 2024.

Mutaties reserves (baten - € 365.000)
De baten nemen af omdat de onttrekkingen aan de reserves stoppen, enerzijds als gevolg van een daling van de vermogensuitkering aan de deelnemers (-200k) en anderzijds vanwege de verschuiving van de extra bijdragen toekomstvisie (-110k) en (deels) routebureau (-55k) naar reguliere deelnemersbijdragen.

4.2 Uiteenzetting financiële positie

4.2.1 Geprognosticeerde balans

4.2.1. Meerjarige balans

Activa	**JR2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Vaste activa	10.386.551	11.789.683	12.566.666	13.079.819	13.367.280	13.421.810
Activa in aanbouw	6.640	-	-	-	-	-
Voorraden	22.773	-	-	-	-	-
Vorderingen	569.303	-	-	-	-	-
Liquide middelen	132.459	-230.324	499.762	1.043.737	302.172	-196.046
TOTAAL	11.117.725	11.559.359	13.066.428	14.123.556	13.669.452	13.225.764
Passiva						
Eigen Vermogen	4.128.380	3.713.380	3.659.359	3.683.095	3.623.556	3.552.785
Onverdeeld resultaat	139.975	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355
Voorzieningen	-	-	-			
Langlopende schulden	4.733.333	7.600.000	9.333.333	10.500.000	10.116.667	9.733.333
Kortlopende schulden	2.116.036	250.000	50.000			
TOTAAL	11.117.725	11.559.359	13.066.428	14.123.556	13.669.452	13.225.764

4.2.2 Stand en verloop van reserves/eigen vermogen

In de paragrafen 4.1 en 4.2 wordt de stand en het verloop van de reserves tot en met 2029 weergegeven. Het is goed zichtbaar dat Marrekrite het credo “alleen financieren met eigen vermogen” uiteindelijk niet langer kon handhaven. De vervangingsopgave naar de toekomst is groter dan de eigen financiële liquiditeit. Het voornemen tot het incidenteel uitbetalen van het rekeningresultaat en het besluit tot de afbouw van het eigen vermogen vraagt om verdere externe financiering. Hoewel het voor Marrekrite nog altijd een relatieve noviteit is, is het voor overheden in het algemeen heel gebruikelijk om vreemd vermogen aan te trekken om investeringen te financieren.

Zoals uit de balans blijkt, heeft Marrekrite meer dan voldoende bezittingen (activa in de vorm van aanlegvoorzieningen) om een gezonde financiële positie te behouden. Het zal alleen nog wel even wennen blijven dat we onze investeringen niet langer uit de eigen liquide middelen bekostigen.
Een liquiditeitsvoordeel behalen we door alle bijdragen, ook de BTW, aan het begin van het jaar bij de deelnemers in rekening te brengen.

4.2.3 Meerjarenraming 2026-2029

4.2.3 Meerjarenraming 2025-2028

Marrekrite

		2027			2028			2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	Bedrijfsvoering	2.243.677	-872.040	1.371.636	2.260.187	-867.081	1.393.106	2.278.392	-832.088	1.446.304
2	Waterrecreatie	17.656	-1.005.351	-987.695	18.186	-1.029.365	-1.011.179	18.731	-1.059.929	-1.041.197
3	Landrecreatie	-	-491.980	-491.980	-	-501.198	-501.198	-	-513.962	-513.962
4	Baggeren	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5	Ontwikkelingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500
	SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355
	Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	TOTAAL RESULTAAT	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355

		Begin	Resultaat	Eind	Begin	Resultaat	Eind			
A	Algemene Reserve (AR)	3.315.721	-	3.315.721	3.315.721	-	3.315.721	3.315.721	-	3.315.721
B	Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000
C	Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138	214.138	-	214.138
	SUBTOTAAL MUTATIES RESERVES	3.829.859	-	3.829.859	3.829.859	-	3.829.859	3.829.859	-	3.829.859
	RESULTAAT NA MUTATIES RESERVES			-59.539			-70.771			-60.355

Hieronder volgt een korte analyse van de verschillen per programma (2027 ten opzichte van 2026 en opmerkelijke verschillen in de meerjarenbegroting).

Programma Bedrijfsvoering
Geen verschillen > € 25.000

Programma Waterrecreatie (lasten + € 42.000)
De kapitaallasten van damwanden en steigers nemen toe ten opzichte van 2026 (25k). Rest verschil is een gevolg van indexatie van kosten, waaronder salariskosten.

Programma Landrecreatie
Geen verschillen > € 25.000

Programma Baggeren
Geen verschillen > € 25.000

Programma Ontwikkeling (lasten - € 330.000 // baten - € 330.000)
Zowel aan de lasten als aan de batenkant hebben we in de meerjarenbegroting geen kosteramingen opgenomen voor het routebureau. Dat is ook de reden dat we de ramingen voor het routebureau hebben opgenomen in het programma Ontwikkeling. De deelnemers zullen de bestuurlijke discussie nog moeten aangaan met hun (nieuwe) raden en colleges in 2026 of en hoe de bekostiging van het routebureau gaat plaatsvinden. In de basis is de taak met een toegevoegd aan het takenpakket van de Marrekrite. De gewijzigde GR is op route naar de deelnemers.

Programma Wimpels, donateurs & vrijwilligers
Geen verschillen > € 25.000

Mutaties reserves (baten - € 50.000)
Zoals afgesproken daalt de vermogensuitkering van 2026 naar 2027 tot € 0. De daarmee verbonden onttrekking aan de algemene reserve daalt eveneens naar € 0.

4.2.4 Ontwikkeling financiële positie

De langere termijn financiële prognose voor Marrekrite is in beginsel zeer goed. De rente over toekomstige investeringen is ingeprijsd in de begroting. Niet-beïnvloedbare posten zoals met name loon- en prijsinflatie zetten wel een flinke druk op de financiële positie van Marrekrite. We hebben afgesproken met de deelnemers dat we een nacalculatie van de loonsom mogen doen op rekeningbasis, als dit voor het rekeningsaldo noodzakelijk is.

De onderhoudskosten dalen door het gebruik van duurzame materialen. Dit vereist aan de voorkant een investering waar we in de toekomst decennia de financiële vruchten van zullen plukken. De huidige investeringsniveaus voor damwanden en steigers nemen per 2026 sterk af. Pas na 2045 volgt op zijn vroegst weer een serieuzere investeringsopgave, die vooral afhankelijk zal zijn van de staat van de steigers en damwanden die in de periode 2003-2017 zijn gebouwd.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht deelnemersbijdragen

Hieronder treft u de deelnemersbijdragen aan voor de jaren 2026-2029. Het algemeen bestuur van Recreatieschap Marrekrite heeft op 9 juni 2021 ingestemd met deze deelnemersbijdrageregeling en op 29 juni 2023 ingestemd met een extra indexatie van de deelnemersbijdragen vanaf 2024. De hier genoemde bijdragen zijn exclusief afbouw van het eigen vermogen en vormen daarmee de bruto deelnemersbijdrage.

Per 2027 herijken we de deelnemersbijdragen, zoals is afgesproken met de deelnemers. Op grond van de te hanteren kengetallen (inwoners en meters voorzieningen) herberekenen we dan het bijdragepercentage van de gemeentelijke deelnemers. Uiteraard kijken we dan ook naar de houdbaarheid van de totale deelnemersbijdrage in relatie tot de kostenontwikkelingen.

Het algemeen bestuur heeft op 28 november 2024 de toekomstvisie Marrekrite vastgesteld. Met het vaststellen van deze visie betalen de deelnemers een structurele extra bijdrage van € 110.000 voor extra capaciteit (1 fte). Daarnaast heeft het algemeen bestuur besloten het routebureau onder te brengen bij de Marrekrite. De extra kosten daarvan bedragen € 330.000. Daarvoor is in eerste instantie voor 2 jaar dekking gevonden: in 2025 via een incidentele bijdrage van de provincie (€ 275.000) en een onttrekking uit de algemene reserve (€ 55.000). In deze begroting doet de provincie nogmaals een zelfde incidentele bijdrage en dragen de overige deelnemers het resterende deel incidenteel bij. Voor 2027 en verder is er nog geen dekking voor deze nieuwe taak en we hebben deze taak dan ook niet opgenomen in het meerjarenperspectief.

INTEGRALE deelnemersbijdragen voor: **index 3%**

Deelnemers	*bijdrage%*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Achtkarspelen	*1,06%*	17.682	18.213	18.759	19.322	19.902
Dantumadiel	*1,36%*	22.726	23.408	24.110	24.833	25.578
De Fryske Marren	*12,95%*	216.028	222.509	229.184	236.060	243.142
Harlingen	*0,50%*	8.282	8.531	8.787	9.050	9.322
Heerenveen	*2,95%*	49.204	50.680	52.200	53.766	55.379
Leeuwarden	*10,25%*	171.014	176.144	181.428	186.871	192.477
Noardeast Fryslan	*4,16%*	69.491	71.576	73.723	75.934	78.213
Opsterland	*1,72%*	28.759	29.622	30.510	31.425	32.368
Smallingerland	*4,56%*	76.074	78.357	80.707	83.129	85.622
Súdwest-Fryslân	*13,40%*	223.642	230.351	237.262	244.379	251.711
Tytsjerksteradiel	*2,59%*	43.202	44.498	45.833	47.208	48.624
Waadhoeke	*2,48%*	41.342	42.582	43.859	45.175	46.530
Weststellingwerf	*2,03%*	33.804	34.819	35.863	36.939	38.047
Provincie Fryslân	*40,00%*	667.500	687.525	708.151	729.395	751.277
Totaal	*100,00%*	1.668.750	1.718.812	1.770.377	1.823.488	1.878.192

Extra bijdrage (AB 27/11/2024)		Routebureau	Toekomstvisie	Toekomstvisie	Toekomstvisie	Toekomstvisie
Deelnemers	*bijdrage%*	*2026*	*2026*	*2027*	*2028*	2029
Achtkarspelen	*1,06%*	971	1.166	1.201	1.237	1.274
Dantumadiel	*1,36%*	1.248	1.498	1.543	1.589	1.637
De Fryske Marren	*12,95%*	11.867	14.240	14.667	15.107	15.561
Harlingen	*0,50%*	455	546	562	579	597
Heerenveen	*2,95%*	2.703	3.243	3.341	3.441	3.544
Leeuwarden	*10,25%*	9.394	11.273	11.611	11.959	12.318
Noardeast Fryslan	*4,16%*	3.817	4.581	4.718	4.860	5.005
Opsterland	*1,72%*	1.580	1.896	1.953	2.011	2.071
Smallingerland	*4,56%*	4.179	5.015	5.165	5.320	5.480
Súdwest-Fryslân	*13,40%*	12.285	14.742	15.184	15.640	16.109
Tytsjerksteradiel	*2,59%*	2.373	2.848	2.933	3.021	3.112
Waadhoeke	*2,48%*	2.271	2.725	2.807	2.891	2.978
Weststellingwerf	*2,03%*	1.857	2.228	2.295	2.364	2.435
Provincie Fryslân	*40,00%*	275.000	44.000	45.320	46.680	48.080
Totaal	*100,00%*	*330.000*	*110.000*	*113.300*	*116.699*	*120.200*

Gegarandaarde winstuitkering ivm afbouw eigen vermogen						
Deelnemers	*bijdrage%*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Achtkarspelen	*1,06%*	-2.649	-530	-	-	-
Dantumadiel	*1,36%*	-3.405	-681	-	-	-
De Fryske Marren	*12,95%*	-32.364	-6.473	-	-	-
Harlingen	*0,50%*	-1.241	-248	-	-	-
Heerenveen	*2,95%*	-7.371	-1.474	-	-	-
Leeuwarden	*10,25%*	-25.620	-5.124	-	-	-
Noardeast Fryslan	*4,16%*	-10.411	-2.082	-	-	-
Opsterland	*1,72%*	-4.308	-862	-	-	-
Smallingerland	*4,56%*	-11.397	-2.279	-	-	-
Súdwest-Fryslân	*13,40%*	-33.504	-6.701	-	-	-
Tytsjerksteradiel	*2,59%*	-6.472	-1.294	-	-	-
Waadhoeke	*2,48%*	-6.194	-1.239	-	-	-
Weststellingwerf	*2,03%*	-5.064	-1.013	-	-	-
Provincie Fryslân	*40,00%*	-100.000	-20.000	-	-	-
Totaal	*100,00%*	-250.000	-50.000	-	-	-

Voorgenomen resultaatsbestemming meerjarenraming (min is een tekort)						
Deelnemers	*bijdrage%*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
Achtkarspelen	*1,06%*	-43	252	-631	-750	-640
Dantumadiel	*1,36%*	-55	323	-811	-964	-822
De Fryske Marren	*12,95%*	-521	3.073	-7.708	-9.162	-7.813
Harlingen	*0,50%*	-20	118	-296	-351	-300
Heerenveen	*2,95%*	-119	700	-1.756	-2.087	-1.780
Leeuwarden	*10,25%*	-412	2.432	-6.102	-7.253	-6.185
Noardeast Fryslan	*4,16%*	-167	988	-2.479	-2.947	-2.513
Opsterland	*1,72%*	-69	409	-1.026	-1.220	-1.040
Smallingerland	*4,56%*	-183	1.082	-2.714	-3.226	-2.751
Súdwest-Fryslân	*13,40%*	-539	3.181	-7.979	-9.485	-8.089
Tytsjerksteradiel	*2,59%*	-104	614	-1.541	-1.832	-1.563
Waadhoeke	*2,48%*	-100	588	-1.475	-1.753	-1.495
Weststellingwerf	*2,03%*	-81	481	-1.206	-1.434	-1.223
Provincie Fryslân	*40,00%*	-1.608	9.494	-23.816	-28.308	-24.142
Totaal*	*100,00%*	-4.021	23.736	-59.539	-70.771	-60.355

** negatieve resultaten komen ten laste van het eigen vermogen van Marrekrite*

5.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele lasten en baten Marrekrite meerjarenbegroting 2026-2029 (per programma)

								LASTEN
	Programma	*JR2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	
1	Bedrijfsvoering	-283.000	-261.082	-50.000	-	-	-	
2	Waterrecreatie	-11.000	-	-	-	-	-	
3	Landrecreatie	-	-	-	-	-	-	
4	Baggeren	-	-	-	-	-	-	
5	Ontwikkelingen	-	-340.000	-330.000	-	-	-	
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	-50.000	-	-	-	-	-	
	SUBTOTAAL incidentele lasten	-344.000	-601.082	-380.000	0	0	0	
								BATEN
	Programma	*JR2024*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	
1	Bedrijfsvoering	348.000	690.000	380.000	-	-	-	
2	Waterrecreatie		-	-	-	-	-	
3	Landrecreatie		-	-	-	-	-	
4	Baggeren		-	-	-	-	-	
5	Ontwikkelingen		-	-	-	-	-	
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	50.000	-	-	-	-	-	
	SUBTOTAAL incidentele baten	398.000	690.000	380.000	-	-	-	
	TOTAAL incidentele lasten en baten	54.000	88.918	0	0	0	0	
	SPECIFICATIE LASTEN EN BATEN > EUR 25.000 of wijzigingen t.o.v. voorgaande jaren:							
a	Bedrijfsvoering: afbouw algemene reserve, uitkering deelnemers			-50.000	-	-	-	L
b	Ontwikkeling: Routebureau, uitbreiding takenpakket, kosten voor 2025 en 2026			-330.000				L
c	Waterrecreatie: eenmalige afboeking investeringen MK2							
d	Bedrijfsvoering: onttrekking algemene reserve			50.000	-	-	-	B
e	Bedrijfsvoering: extra bijdragen deelnemers ivm routebureau			330.000				B

5.3 Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht baten en lasten (verplichte indeling BBV), meerjarig

Marrekrite

		JR2024			2025			2026			2027			2028			2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	Bedrijfsvoering (excl overhead)	2.273.404	-563.769	1.709.635	2.168.750	-823.113	1.345.637	2.228.812	-569.013	1.659.799	2.243.677	-519.612	1.724.064	2.260.187	-486.930	1.773.257	2.278.392	-433.983	1.844.410
2	Waterrecreatie	16.158	-801.260	-785.102	16.643	-919.130	-902.487	17.142	-963.775	-946.633	17.656	-1.005.351	-987.695	18.186	-1.029.365	-1.011.179	18.731	-1.059.929	-1.041.197
3	Landrecreatie	73.044	-476.765	-403.721	-	-478.420	-478.420	-	-483.000	-483.000	-	-491.980	-491.980	-	-501.198	-501.198	-	-513.962	-513.962
4	Baggeren	-	-245.958	-245.958	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000	-	-200.000	-200.000
5	Ontwikkelingen	-	-	-	275.000	-350.000	-75.000	330.000	-330.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	329.390	-24.955	304.435	275.000	-26.000	249.000	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500	275.000	-26.500	248.500
	Overhead	-	-639.314	-639.314	-	-357.750	-357.750	-	-304.930	-304.930	-	-352.428	-352.428	-	-380.151	-380.151	-	-398.105	-398.105
	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Heffing Vpb	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		0	0	0															
	SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.691.996	-2.752.022	-60.025	2.735.392	-3.154.413	-419.021	2.850.954	-2.877.218	-26.264	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355
	Mutaties reserves	250.000	-50.000	200.000	415.000	-	415.000	50.000	-	50.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	TOTAAL RESULTAAT	2.941.996	-2.802.022	139.975	3.150.392	-3.154.413	-4.021	2.900.954	-2.877.218	23.736	2.536.333	-2.595.872	-59.539	2.553.373	-2.624.144	-70.771	2.572.124	-2.632.478	-60.355

5.4 EMU-saldo

EMU-saldo	Marrekrite MJB 2026-2029	T-1	T	T+1
		2025	2026	2027
	Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens meerjarenraming in begroting 2025	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2027
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4	24	-60
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	1.403	777	513
3.	Mutatie voorzieningen	0	0	0
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		**-1.407**	**-753**	**-573**

5.5 Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen

Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen; Marrekrite meerjarenbegroting 2025-2028

BATEN

		JR2024	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	35.816	-	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	493.918	500.000	400.000	360.000	320.000	280.000
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	250.000	415.000	50.000	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.162.262	2.224.310	2.450.954	2.176.333	2.233.373	2.292.124
7.2	Riolering	-	-	-	-	-	-
	TOTAAL BATEN	2.941.996	3.139.310	2.900.954	2.536.333	2.553.373	2.572.124

LASTEN

		JR2024	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*
0.1	Bestuur	-13.786	-16.500	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
0.4	Overhead	-639.314	-357.750	-304.930	-352.428	-380.151	-398.105
0.5	Treasury	-36.919	-170.531	-221.013	-264.612	-273.930	-263.983
0.8	Overige baten en lasten	-531.519	-776.000	-476.500	-386.500	-346.500	-306.500
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-50.000	-	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	**-139.975**	**4.021**	**-23.736**	**59.539**	**70.771**	**60.355**
2.1	Verkeer en vervoer	-61.299	-45.500	-42.575	-42.652	-42.732	-42.814
2.4	Economische havens en waterwegen	-859.734	-912.630	-937.520	-974.434	-994.705	-1.020.444
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-608.014	-864.420	-874.680	-555.245	-566.127	-580.633
7.2	Riolering	-1.437	-	-	-	-	-
	TOTAAL LASTEN	-2.941.996	-3.139.310	-2.900.954	-2.536.333	-2.553.373	-2.572.124